

5.1.1996

KAJAANIN LINNAN RAUNIO

Kertomus virkamatkasta 5.1.1996

Sakari Mentu Kari Nikkanen

Matkan tarkoitus oli arvioida linnanraunion ulkoasua ja kuntoa paikan päällä sekä keskustella maakuntamuseon edustajan kanssa raunion lähiympäristön mahdollisista muutoksista. Rauniolla käyntiin ja sitä seuranneeseen neuvotteluun osallistui myös Kainuun museon rakennustutkija Päivi Tervonen.

Tarkastus aloitettiin rauniolta, joka ei onneksi ollut kokonaan lumen peitossa. Raunion kunto vastasi Erkki Törmin raportissaan (26.7.1996) antamaa kuvausta: muurit ovat kohtalaisessa kunnossa ja nykyisessä asussaan säilytettävissä vuosittaisella kasvillisuuden raivauksella. Muureissa näkyviä vaurioita, joista mainittavimpia ovat ampuma-aukkojen pitkien katekivien rasitushalkeamat, ei ole mahdollista ajoittaa. Arvio linnansaaren rantamuurien huonosta kunnosta pitäänee myös paikkansa, ja raportissa mainitut korjaustyöt tulisi siksi tehdä mahdollisimman pian.

Muureissa on selvästi erottuvia eri-ikäisiä korjauksia, jotka ovat muuttaneet kokonaisvaikutelman tasaiseksi ja jossakin määrin anonyymiksi; vastaavalla tavalla käsiteltyjä harmaakivimuureja löytyy esimerkiksi Kuusiston linnalta. Korjauksissa on silmämääräisen tarkastelun perusteella käytetty sekä erilaisia kalkkilaasteja että sementtilaastia. 1930-luvun restauroinnissa on pyritty selkeään muodonantoon, paikoitellen ehkä alkuperäisyydestä tinkien. Restaurointivaiheiden yksilöinti paikan päällä onnistuu ainoastaan arkistotutkimuksen ja tarkennetun mittausdokumentoinnin avulla. Lähdeaineistoa - sekä piirustuksia että asiakirjoja - on käytössä tavallista runsaammin.

Kaikki tulevat toimenpiteet Kajaanin linnan rauniolla ovat sidoksissa raunion päälle rakennetun maantiesillan säilyttämiseen tai purkamiseen. Sen lisäksi, että silta peittää suuren osan rauniosta ja tekee linnanpihan hahmottamisen mahdottomaksi ilman taustatietoja, on sillan tukipilarit sijoitettu sekä eteläisen että pohjoisen siiven huonetilojen keskelle. Raunion arkkitehtonisen kokonaisuuden kohentaminen ilman sillan poistamista jää nykyisessä tilanteessa vaille merkitystä.

Raunion tarkastamisen jälkeen keskustelimme vt. kaupunginarkkitehti Irmeli Hangan kanssa raunion lähiympäristön kaavoitustilanteesta. Hanka ilmoitti kaupungin pyrkivän selkeyttämään keskustan liikennejärjestelyjä ja kasvattamaan kosken ympäristön vetovoimaa. Suunnitteilla on EU:n tuella toteutettava hanke, johon sisältyisi nykyisen sillan purkaminen ja uuden rakentaminen linnansaaren länsipuolelle sekä alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten yhdistäminen nähtävyysskokonaisuudeksi. Hanka toivoi museoviraston ottavan kantaa kaavoitushankkeen lähtökohtiin ennen huhtikuuta, jolloin kaupunki aloittaa hankkeen valmistelun.